

FINANSUTSKOTTETS BETÄNKANDE nr 6/1980-81
med anledning av vtm K. - G. Fagerholms m.fl.
hemställningsmotion till landskapsstyrelsen
om utredning över möjligheterna att landskapet
övertar fiskehamnarna.

Landstinget har över ovannämnda hemställningsmotion inbegärt finansutskottets yttrande.

Utskottet har i ärendet hört lantrådet Folke Woivalin, landskapsstyrelseledamoten Olof Salmén, fiskeriintendenten Carl Storå, fiskerikonsulenten Magnus Westling, byggmästaren Olof Dahlgren samt hamnkaptenen i Mariehamn, Uno Gottberg och får anföra följande.

I landskapet finns för närvarande fem hamnar, vilka betecknas såsom fiskehamnar samt en fisklandningsbrygga. En av hamnarna, Korrvik i Mariehamn, har i sin helhet bekostats med extra ordinarie medel. I fråga om de övriga fiskehamnarna har placeringskommunen deltagit med en andel varierande mellan fem och tjugo procent av investeringen.

Motionen syftar till att landskapet skulle överta fiskehamnarna. Utskottet konstaterar att nu förefintliga hamnar och områdena där de är belägna ägs av landskapet men enligt avtal med vederbörande kommuner drivs och sköts hamnarna av dessa. Kommunerna svarar för driftskostnaderna men har i gengäld rätt att uppbära hamnavgifter. Avgiften fastställs av landskapsstyrelsen på framställning av kommunen. I princip har förutsatts att hamnarna i fråga om driften skall vara självbärande. Hamnarna har också olika servicegrad och i en del fall är de kombinerade med småbåtshamn.

Utskottet har vid behandlingen tagit del av redovisning för det ekonomiska utfallet av driften för fiskehamnarna i Korrvik och Hammsundet för år 1979. Uppenbart är att villkoren för en ekonomisk drift varierar mellan de olika hamnarna. Avögrande i detta avseende är i hög grad antalet angöringar och dessa i sin tur är beroende av omständigheter såsom t.ex. tillgången på fisk i området, möjligheter att under vintern nå öppet vatten m.m. På grund härav finns det enligt utskottets uppfattning inte möjligheter till någon egentlig styrning till vissa fiskehamnar för att därmed ernå jämnare belastning.

I fråga om administrationen har förutsatts såsom lämpligt och rationellt att vederbörande kommun handhar driften och servicen. Man har utgått ifrån att det föreligger ett intresse från kommunernas sida att hamnarna utnyttjas och

att en lokal administration kan hålla kostnaderna nere. Vissa hamnar har också en dubbel uppgift som både fiskehamn och småbåtshamn. En centralisering skulle därför inte helt undanröja de olägenheter som anförs i motionen och måhända även medföra ökade administrationskostnader.

I motionen anförs, såsom ett huvudmotiv till förslaget, variationerna i avgifterna. Också enligt utskottets uppfattning skulle det ur flera synpunkter vara riktigt och motiverat med enhetliga avgifter eller, om möjligt, en enda avgift som gav rätt att anlöpa vilkenhamn som helst i landskapet. Ett sådant system skulle åtminstone ur fiskarens synpunkt innebära en förenkling. Förslaget förutsätter emellertid vissa förhandskalkyler och någon form av utjämningsystem mellan kommunerna. Utskottet anser det motiverat att frågeställningarna utreds innan slutlig ställning kan tas. Principiellt skulle en ändring av nuvarande system kunna innebära att:

- landskapet övertar driftsansvaret för alla fiskehamnar,
- kommunerna fortsätter att sköta driften enligt avtal med landskapet,
- landskapet uppbär av fiskarna en årshamnavgift som berättigar dem att angöra alla landskapets fiskehamnar fritt. Denna avgift skulle i princip täcka landskapets årskostnader för driften av alla fiskehamnar.

Fördelarna med systemet vore att utbyggnader och tillbyggnader av fiskehamnar skulle ske enligt behov. Kommunerna skulle inte drabbas av förluster i samband med fiskehamnskötseln. Fiskarna skulle alla ha en likartad och rättvis avgift oberoende av var de under årets månader landar sina fångster.

För förverkligande av förslaget finns utöver detta ett flertal detaljfrågor att lösa.

Utskottet har därutöver diskuterat huruvida ett övertagande av driften som en följdriktig konsekvens även medför eller borde medföra att kommunernas andelar i byggnadskostnaderna avlyfts. I motionen har denna fråga inte berörts, även om den måste ses som en del av där väckt förslag. Kommunandelen har motiverats av förfarandet i riket och kan ses såsom en motprestation för förmånen och nyttan av att få en hamn lokaliserad till kommunen. Ett undantag från dessa regler om kostnadsfördelningen utgör hamnen i Korrвик. Kommunernas deltagande i investeringarna är också enligt utskottets uppfattning ett ärende där det i hög grad är fråga om avvägningar av nyttointressen i förhållande till kostnader. Ekonomiskt belastar denna andel kommunernas ekonomi. I första hand har dock hamnarna byggts för att ge fiskeflottan angorings- och lossningsplatser. Även om utskottet beträffande driften ställt sig positivt till en utredning om överflyttning av driftsansvaret på landskapet kan frågan om en fördelning av byggnadskostnaderna för tidigare hamnar

ifrågasättas. Kommunernas direkta nytta är dock i många fall ringa, medan deras andelar fastställs relativt schablonmässigt. Utskottet efterlyser i detta avseende en översyn av principerna varvid särskilt borde beaktas att kommunerna inte åläggs omotiverade kostnader. Då olika fördelningar gällt för redan byggda hamnar och detta förhållande kunde komplicera ett övertagande i det avseende motionen avser, är det motiverat att även denna fråga samtidigt utreds.

Med hänvisning till det ovan sagda får utskottet föreslå

att Landstinget måtte hemställa hos landskapsstyrelsen om utredning av förutsättningarna för och konsekvenserna av att landskapet övertar fiskehamnarnas drift.

Mariehamn den 12 januari 1981.

På finansutskottets vägnar:

Rolf Carlson
ordförande

Henrik Gustafsson
sekreterare.

Närvarande i utskottet: ordföranden Rolf Carlson, viceordföranden Roger Jansson samt ledamöterna Elmer Jansson, Rodmar Söderlund och Torvald Söderlund.